

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Ahi Evran University (Turkey)
TESOL – Ukraine

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В МОВІ І КУЛЬТУРІ

Збірник наукових праць

Київ 2019

УДК 821.09(100)(082)
НЗ5

Національна ідентичність в мові і культурі: збірник наукових
НЗ5 праць / за заг. ред. А.Г. Гудманяна, О.Г. Шостак. - К.:Талком, 2019. - 318
с.

ISBN 978-617-7685-68-4

Збірник містить тексти доповідей XII Міжнародної конференції з питань національної ідентичності в мові і культурі, що відбулася 22-23 травня 2019 року на кафедрі іноземних мов і прикладної лінгвістики факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (м. Київ, Україна).

УДК 821.09(100)(082)

Головний редактор:

А.Г. Гудманян, доктор філологічних наук, професор
(Національний авіаційний університет, Україна)

Редакційна колегія:

Е. Акіллі, доктор філософії (Історія), академік

Агі Євран університет, Киршехір (Туреччина)

О. В. Артюшкіна, кандидат наук з лінгвістики, доцент
(Університет Жан Мулен Ліон 3, Франція)

Н. О. Висоцька, доктор філологічних наук, професор
(Київський національний лінгвістичний університет, Україна)

Р. І. Дудок, доктор філологічних наук, професор
(Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна)

Ю. Л. Мосенкіс, доктор філологічних наук, професор,
(Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Україна)

А. І. Раду, кандидат філологічних наук, доцент
(Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна)

А. В. Чеснокова, професор
(Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна)

О. Г. Шостак, кандидат філологічних наук, доцент
(Національний авіаційний університет, Україна)

С. М. Ягодзінський, доктор філософських наук, професор
(Національний авіаційний університет, Україна)

*Рекомендовано до друку Вченою радою факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
Національного авіаційного університету (протокол № 3 від 15 травня 2019 р.)*

ISBN 978-617-7685-68-4

© Колектив авторів, 2019

© Національний авіаційний університет, 2019

Яна Бондаренко
кандидат філологічних наук, доцент
Київський національний лінгвістичний університет
м. Київ

МОВНА ГРА В ЗАГОЛОВКАХ СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ЖУРНАЛЬНИХ СТАТЕЙ

Для сучасної лінгвістичної парадигми характерним є інтерес до різноманітних аспектів мовної особистості від її мовної і концептуальної картин світу до когнітивної діяльності і вербальної поведінки. Одним із яскравих виявів мовної особистості в дискурсі є мовна гра у всіх її варіаціях, оскільки вона може характеризувати як індивідуальні мовні особистості з їхніми унікальними особливостями, так і узагальнені мовні особистості окремих етносів, віддзеркалюючи національно-специфічні риси і виступаючи одним із маркерів національної ідентичності.

Цікавим матеріалом для аналізу національної специфіки мовної гри слугують заголовки сучасних англомовних журнальних статей, оскільки вони базуються на спільних фонових знаннях авторів та читачів і часто містять національно-специфічні прецедентні тексти і прецедентні імена.

Слід зауважити, що подібна гра слів може залишатися незрозумілою для носіїв інших мов саме через брак відповідних фонових знань і незнання місцевих реалій. Крім того, мовна гра базується також на специфічних рисах конкретної мови, зокрема, на широкій полісемії та омонімії англійської мови, що також може залишатися для іншомовного реципієнта «за кадром».

Розглянемо, наприклад, заголовок статті із всесвітньовідомого американського журналу “Time” – *Marvel not at the superhero’s*

gender (Time, March 18, 2019). Аналіз показує, що очевидна для кожного носія англійської мови гра слів у даному випадку базується на обіграванні буквального значення дієслова *marvel* – дивуватися – та однойменної назви американської теле- і кіностудії Marvel Studios, продуцента низки культових американських фільмів, яка є для сучасної американської культури прецедентним ім'ям. З іншого боку, заголовок цієї статті відбиває характерний для сучасного американського публіцистичного дискурсу інтерес до гендерної проблематики. Заголовок іншої журнальної статті – *The English Patient* (The Economist, March 9th – 15th, 2019) – є алюзією на прецедентний текст – відомий однойменний фільм.

Прикладом мовної гри, що базується на омонімії, може слугувати заголовок статті із журналу “The Economist” *Plane Stupid* (The Economist, March 9th – 15th, 2019), де обіграються англійські омофони *plane* – літак та *plain* – простий, просто. У заголовку іншої статті обіграється буквальне значення імені *Gloria* через **вживання** співзвучного позитивно-оцінного епітета *glorious* – *A glorious Gloria* (Time, March 18, 2019). В обох випадках мовна гра виконує не лише розважальну, а й емпатичну функцію.

Прикладом мовної гри, яка базується на полісемії, слугує заголовок *Comedian, writer and actor Amy Schumer stands up for more than just laughs* (Time, April 23, 2018), який одночасно актуалізує два значення фразового дієслова *stand up* – працювати в жанрі стендап та відстоювати щось.

Чимало журнальних заголовків обіграють національно-марковані ідіоми.

На підставі проведеного аналізу можна стверджувати, що мовна гра в сучасних англійських журнальних заголовках не лише відбиває національні британську та американську концептуальні картини світу, а й виступає засобом стимуляції когнітивної діяльності читачів, оскільки вона підштовхує їх до виконання різноманітних когнітивних операцій.